

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย

จากวัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร ซึ่งเป็นเอกประสงค์ดังกล่าวนั้นมาแล้ว ในบทก่อน บทที่ 4 จะเป็นการพิจารณาของการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย ในช่วงปีการเงิน 2520 - 2522 ว่า สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย ได้ดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นอย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ในบทต่อไป

สหกรณ์การเกษตรซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นเอกประสงค์ มีการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ดังนี้

1. ธุรกิจเกี่ยวกับการเงิน สหกรณ์การเกษตรทำธุรกิจการเงิน 2 ประการ คือ

ก. การให้เงินกู้แก่สมาชิก ธุรกิจการให้เงินกู้แก่สมาชิกนับเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกของสหกรณ์การเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนมากรวมกลุ่มกันตั้งสหกรณ์กันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านการหาสินเชื่อให้สมาชิก สหกรณ์การเกษตรใช้หลักการให้เงินกู้แก่สมาชิกโดยมีการแนะนำและควบคุมการใช้เงินกู้เหล่านั้น การให้เงินกู้ทำให้สมาชิกสามารถซื้อวัสดุหรือจ้างแรงงานเพื่อการผลิต ตลอดจนลงทุนเพื่อการขยายการผลิตให้ได้ผลกึ่งในอนาคต นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถขอลดเวลาการขายผลิตผลให้ไ้ราคาดี ดังนั้นสินเชื่อที่ให้แก่เกษตรกรจึงช่วยทั้งทางด้านการผลิต การขาย ตลอดจนการยังชีพในระหว่างการรอเก็บเกี่ยวและขายผลิตผล

การให้สินเชื่อแก่เกษตรกรของสหกรณ์การเกษตรนั้น โดยปกติสหกรณ์มักจะให้ทุนจากภายนอกเป็นส่วนใหญ่ เช่น รัฐบาล ข.ก.ส. และสถาบันการเงินอื่น ๆ ตลอดจนเงินกู้จากหน่วยราชการ จะให้ทุนของตนเองเป็นส่วนน้อย ฉะนั้น สหกรณ์จึงเปรียบเสมือนผู้จัดการเรื่องการเงินและดูแลรักษาเงินของบุคคลอื่นให้ปลอดภัย สหกรณ์เจ้าเป็นต้องหารายได้จากเงินกู้ให้มากพอที่จะสามารถนำมาจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้คืนด้วย ดังนั้น นโยบายการให้กู้ของสหกรณ์จึงต้องกำหนดประเภทและจำนวนเงินกู้แต่ละรายให้เหมาะสม และได้สัดส่วนกับหลักประกันที่สมาชิกผู้กู้จะจัดหาได้ แต่เนื่องจากภาวะการผลิตของเกษตรกรมีความเสี่ยงสูง สหกรณ์จึงต้องพิจารณาการให้กู้ยืมอย่างรอบคอบ เพื่อลดภาระการเสี่ยงและสามารถดำเนินงานการให้สินเชื่อได้ตลอดไปและกว้างขวางขึ้น

การให้เงินกู้แก่เกษตรกรนั้น จะต้องมี การพิจารณาวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม เพื่ออะไร ประกอบกับความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร ฐานะการเงินและความก้าวหน้าของผู้กู้ นั้น ๆ ตลอดจนหลักประกันเงินกู้ เงินกู้ของสหกรณ์การเกษตร มี 2 ประเภท คือ กุระยะสั้น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตสำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย อาหารสัตว์ ยาปราบศัตรูพืช และค่าจ้างแรงงาน เงินกู้ประเภท คือ เงินกูระยะปานกลางและระยะยาว อันเป็นเงินกู้เพื่อลงทุนในไร่นา เช่น ปรับปรุงที่ดินการเกษตร เพื่อผลิตผลในอนาคต เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรจะให้ทุนภายนอกในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกมากกว่าการให้ทุนของตนเอง ฉะนั้น จึงต้องมี การควบคุมเงินกู้เพื่อความปลอดภัยในเงินทุนเหล่านี้ การควบคุมเงินกู้จะใช้พนักงานสินเชื่อหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ออกเยี่ยมถึงไร่นาของสมาชิกผู้กู้เพื่อดูว่า เอาเงินไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้หรือไม่ หากไม่ตรงจะได้จัดการแนะนำแก้ไขให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่สมาชิก เมื่อถึงกำหนดส่งคืนเงินกู้ สหกรณ์จะต้องสามารถเรียกเก็บเงินกู้จากสมาชิกผู้ขอกู้ให้ไวมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ มิฉะนั้นสหกรณ์จะไม่มีเงินเพื่อจ่ายเป็นดอกเบี้ยแก่ผู้ภายนอก และสหกรณ์จะไม่สามารถดำเนินธุรกิจดังกล่าวให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างกว้างขวางและมั่นคง อย่างไรก็ดี

การเรียกเก็บเงินกู้จะไ้จำนวนมากน้อยอย่างไรนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถของ สหกรณ์ในการเรียกเก็บแล้ว ยังขึ้นอยู่กับภาวะการผลิตของสมาชิกด้วย เพราะหากภาวะการ ผลิตไม่ไ้ผลแล้ว สมาชิกก็ไม่สามารถจะส่งคืนเงินกู้ไ้ตามกำหนด

ข. การรับฝากเงินจากสมาชิก เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออม ทรัพย์ สหกรณ์การเกษตรจะรับฝากเงินจากสมาชิกของสหกรณ์ทั้งประเภทเงินฝากประจำ และเงินฝากออมทรัพย์ โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากให้กับสมาชิก

2. ธุรกิจการขาย หรือการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกเพื่อจัดการขาย

ปัญหาการขายผลผลิตผลการเกษตรของสมาชิก ตลอดจนปัญหาตลาดสำหรับผลิตผลการเกษตร แต่ละชนิด มีความสำคัญมากต่อสหกรณ์การเกษตร เพราะสมาชิกจะชำระหนี้คืนแก่สหกรณ์ หรือใช้จ่ายในครอบครัว เงินนี้มาจากการขายผลผลิตผลการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น สหกรณ์จึงทำธุรกิจในการแสวงหาตลาด และพยายามขายผลผลิตผลการเกษตรของสมาชิกให้ ไ้ราคายุติธรรม สหกรณ์การเกษตรจะทำการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก โดยการซื้อขาด หรือฝากขายหรือการรวมกันขาย (หมายถึงการนำผลผลิตผลการเกษตรของสมาชิกรวมเป็น กองกลาง สมาชิกมอบกรรมสิทธิ์ให้สหกรณ์จัดการขายให้ตามที่ได้เห็นสมควร โดยสหกรณ์คิดค่า ธรรมเนียมจัดการขายจากสมาชิกพอกู้ค่าใช้จ่าย) สำหรับการขายมีทั้งตลาดภายในประ- เทศและต่างประเทศ ตลาดภายในประเทศ สหกรณ์การเกษตรจัดการหาและขายเอง ส่วน ตลาดต่างประเทศมอบให้ชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติเป็นผู้ดำเนินงาน นอกจากนี้ยังทำการ แปรรูปผลผลิตผลการเกษตรของสมาชิกเพื่อให้ไ้ราคาไ้

3. ธุรกิจการซื้อ หรือการจัดหาสิ่งของที่จำเป็นมาขายแก่สมาชิก สหกรณ์การ- เกษตรจะทำหน้าที่ในการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการเพาะปลูก เช่น เครื่องยนต์สูบน้ำ รถไ้ขนาดเล็ก บัว ยาฆ่าแมลง ฯลฯ และสิ่งของที่จำเป็นสำหรับครอบครัวสมาชิก เช่น ข้าวสาร เป็นต้น มาขายแก่สมาชิก

4. ธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดิน สหกรณ์การเกษตรจะให้บริการแก่สมาชิก โดยติดตั้ง เครื่องสูบน้ำหรือสร้างทำบ่อบำบัดน้ำเสีย ฝาย ตลอดจนระบบการส่งน้ำและการระบายน้ำ เพื่อเป็นประโยชน์แก่การเพาะปลูก ทั้งนี้สหกรณ์จะเรียกเก็บค่าบริการจากสมาชิกตามสมควร เพื่อทดแทนเงินที่สหกรณ์ได้ลงทุนไป

5. การส่งเสริมการเกษตร สหกรณ์การเกษตรจะต้องทำหน้าที่ในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อช่วยให้การเพาะปลูกของสมาชิกได้ผลดีขึ้น และสามารถเพิ่มผลผลิต การเกษตรแก่สมาชิกด้วย ในการส่งเสริมการเกษตร สหกรณ์จะทำการเผยแพร่ความรู้ การเกษตร เช่น การเพาะปลูกที่ถูกหลักวิชาเพื่อให้ผลดีขึ้น การใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงที่ปลอดภัยและได้ผล การเก็บรักษาที่ถูกหลักวิชา ตลอดจนการทำแปลงทดสอบและแปลงตัวอย่าง เพื่อศึกษาหาข้อความรู้ต่าง ๆ ในการเพาะปลูกให้แก่สมาชิกของสหกรณ์ นอกจากการเผยแพร่ความรู้การเกษตรแล้ว สหกรณ์ยังช่วยในการวางแผนการเพาะปลูกให้สมาชิก เพื่อแก้ไขภาวะความไม่แน่นอนของราคาขาย อันเนื่องมาจากปริมาณของผลผลิตที่ออกมาแต่ละปีไม่แน่นอน ปีใดราคาสูง เกษตรกรก็จะทำการผลิตออกมามาก ยิ่งผลให้ราคาในปีต่อไปตกต่ำ ซึ่งทำให้เกษตรกรเดือดร้อน เมื่อมีการวางแผนการเพาะปลูก ก็จะช่วยให้สมาชิกได้เพาะปลูกผลผลิตที่ตลาดต้องการ และในจำนวนที่เหมาะสม รวมทั้งการปรับปรุงให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้การขายได้ราคาดีขึ้น นอกจากนี้แล้วสหกรณ์การเกษตรจะส่งเสริมให้สมาชิกเพาะปลูกพืชผลอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยเฉพาะพืชที่ทางราชการส่งเสริม เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง มะพร้าว ยาสูบ ฯลฯ

6. การให้การศึกษอบรม สหกรณ์การเกษตรควรให้การศึกษอบรมอย่างสม่ำเสมอแก่สมาชิก กรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของสหกรณ์ อันจะช่วยให้บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ได้เข้าใจสหกรณ์ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน อันจะช่วยให้การทำธุรกิจของสหกรณ์เป็นไปโดยดี และมีประสิทธิภาพ สำหรับสหกรณ์การ

เกษตรในประเทศไทย จากการศึกษาพบว่า การให้การศึกษารวมแก่สมาชิกกรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของสหกรณ์นั้น ยังไม่ได้มีการปฏิบัติกันเลย ในสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจมาแต่แรก การอบรมระดับผู้จัดการ กรรมการต่าง ๆ ซึ่งสันนิบาตสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินการจัดฝึกอบรมนั้นมีเป็นประจำอยู่แล้ว ดังที่กล่าวถึงในบทที่ 3 สำหรับส่วนของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่วนสันนิบาตสหกรณ์นั้น ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ได้กำหนดให้สันนิบาตสหกรณ์ทำหน้าที่ในการส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สหกรณ์ ให้ความศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับสหกรณ์ ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์ฯ ของต่างประเทศ หรือองค์การต่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกัน ตลอดจนดำเนินการอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามที่ส่วนราชการมอบหมาย ดังนั้น เพื่อให้สันนิบาตสหกรณ์ได้อำนวยประโยชน์ให้แก่สมาชิกตามความมุ่งหมายดังกล่าว กฎหมายสหกรณ์จึงกำหนดให้สหกรณ์ต่าง ๆ จัดสรรเงินส่วนหนึ่งจากกำไรสุทธิประจำปี เป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ ซึ่งเงินส่วนนี้จะนำไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ ที่จัดให้แก่สมาชิก นอกจากนี้สันนิบาตสหกรณ์จะมีการสะสมเงินจากค่าบำรุงและรายได้อื่น ๆ ของสันนิบาตสหกรณ์ ร้อยละ 10 เพื่อเป็นทุนจัดตั้งโรงเรียนสหกรณ์ขึ้น ให้การศึกษารวมแก่บุตรหลานของสมาชิกสหกรณ์ด้วย

สำหรับการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจะพิจารณาในบทที่ 4 และในบทวิเคราะห์ถัดไป ตัวเลขการดำเนินงานจะใช้ตัวเลขระหว่างปี พ.ศ. 2519 - 2521 แต่ในการพิจารณาตัวเลขนี้ ปีการเงินของสหกรณ์จะไม่ตรงกับปี พ.ศ. เช่น ตัวเลขของปีการเงิน 2520 จะเป็นตัวเลขที่เก็บในช่วง 30 ก.ย. ปี พ.ศ. 2519 - 30 มิ.ย. 20 ดังนั้น ตัวเลขในตารางเมื่อเป็นปี พ.ศ. 2519 จะนับเป็นการเงิน 2520 ดังนั้น ตัวเลขที่จะใช้วิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์นี้ จะนำมาจากปี พ.ศ. 2518 - 19, 2519 - 20 และ 2520 - 21 ซึ่งเมื่อนับเป็นปีการเงินแล้วจะเป็นปี พ.ศ. 2520, 2521 และ 2522 ตามลำดับ

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 9 เขต (ดูรายละเอียดการแบ่งเขตสหกรณ์การเกษตร ในภาคผนวก ก) รวม 72 จังหวัด เมื่อปลายปี พ.ศ. 2519 มีสหกรณ์การเกษตรอยู่ 585 สหกรณ์ และเพิ่มขึ้น 673 สหกรณ์ และ 729 ในปี 2520 และ 2521 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนสหกรณ์การเกษตรในปี พ.ศ. 25๕ - 2521

ปี	วันต้นปี	เพิ่มระหว่างปี	ลดระหว่างปี	วันสิ้นปี
2515	401	10	16	395
2516	395	65	-	460
2517	460	218	134	544
2518	544	94	101	537
2519	537	102	54	585
2520	585	97	9	673
2521	673	60	4	729

ที่มา : รายงานสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ปี พ.ศ. 2519 - 2522

ในปี พ.ศ. 2519 มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 509,438 คน หรือครอบครัวเฉลี่ย
จำนวนสมาชิกต่อสหกรณ์ เป็น 871 คนหรือครอบครัว และเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น
660,946 คนหรือครอบครัว คิดเฉลี่ยจำนวนสมาชิกต่อสหกรณ์เป็น 916 คนหรือครอบครัว
ในปี พ.ศ. 2521 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรในปี พ.ศ. 2515 - 2521

(หน่วย : คน)

ปี	วันต้นปี	เพิ่มระหว่างปี	ลดระหว่างปี	วันสิ้นปี
2515	171,306	20,019	20,251	171,074
2516	171,074	46,934	10,256	207,752
2517	207,752	158,933	12,184	354,501
2518	354,501	174,881	73,721	455,661
2519	455,661	102,537	48,760	509,438
2520	509,438	103,906	17,364	595,980
2521	595,980	71,428	6,462	660,946

ที่มา : รายงานสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ปี พ.ศ. 2519 - 2522

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีในปี 2520 จำนวน 585 สหกรณ์ ในปี 2521 จำนวน 668 สหกรณ์ และปี 2522 จำนวน 721 สหกรณ์ ปรากฏว่าในปี 2520 มีสหกรณ์ดำเนินงานเพียง 549 สหกรณ์ ยังไม่ดำเนินธุรกิจ 36 สหกรณ์ ในจำนวน 549 สหกรณ์ มีกำไรสุทธิ 457 สหกรณ์ เป็นเงิน 65,716,738.06 บาท คิดเฉลี่ยกำไรสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 145,713.39 บาท ขาดทุนสุทธิ 98 สหกรณ์ เป็นเงิน 15,863,076.29 บาท คิดเฉลี่ยขาดทุนสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 161,868.13 บาท เมื่อนำผลการขาดทุนสุทธิหักออกจากกำไรสุทธิประจำปีแล้ว ปรากฏว่ามีกำไรสุทธิเป็น 49,853,661.77 บาท คิดเฉลี่ย 549 สหกรณ์ มีกำไรสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 90,775.34 บาท (สำหรับรายละเอียดผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร แยกเป็นเขตของปี 2520 ภายใต้อาคารที่ 1 ในภาคผนวก ข) เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในปี 2521 และ 2522 แล้ว จะเห็นว่าในปี 2521 มีสหกรณ์ดำเนินงาน 637 สหกรณ์ ยังไม่ดำเนินงานมี 31 สหกรณ์ สหกรณ์ที่ดำเนินงานนี้มีกำไรสุทธิ 579 สหกรณ์ เป็นเงิน 99,419,927.04 บาท คิดเฉลี่ยกำไรสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 171,709.72 บาท ขาดทุนสุทธิ 58 สหกรณ์ เป็นเงิน 4,793,892.10 บาท คิดเฉลี่ยขาดทุนสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 82,653.31 บาท เมื่อนำผลขาดทุนสุทธิไปหักจากกำไรสุทธิแล้วเป็นกำไรสุทธิ 94,626,034.94 บาท คิดเฉลี่ย 637 สหกรณ์ กำไรสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 148,549.51 บาท ในปี 2522 มีสหกรณ์ดำเนินงานเพิ่มขึ้นเป็น 708 สหกรณ์ ยังไม่ดำเนินงานมี 13 สหกรณ์ ในจำนวนสหกรณ์ที่ดำเนินงานนั้น มีกำไรสุทธิ 644 สหกรณ์ เป็นเงิน 120,830,359.04 บาท คิดเฉลี่ยกำไรสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 187,624.78 บาท ขาดทุนสุทธิ 64 สหกรณ์ เป็นเงิน 5,645,686.10 บาท คิดเฉลี่ยขาดทุนสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 88,213.85 บาท เมื่อนำผลขาดทุนสุทธิไปหักจากกำไรสุทธิแล้ว เป็นกำไรสุทธิ 115,184,672.94 บาท คิดเฉลี่ย 708 สหกรณ์ กำไรสุทธิต่อสหกรณ์เป็น 162,690.22 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2519 และ 2520 ตามลำดับ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 สถิติแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ปี 2515 - 2521

รายการ	2515			2516		
	บาท		%	บาท		%
<u>รายได้</u> แผนกเครดิต	88,496,894	55	78.13	109,095,388	27	38.94
<u>แผนกการซื้อ</u>	24,775,317	-	21.87	170,403,084	88	60.82
<u>แผนกการขาย</u>	-	-	-	-	-	-
<u>แผนกส่งเสริมและบริการ</u>	-	-	-	694,539	75	0.24
<u>รวมรายได้</u>	113,272,211	55	100	280,193,012	90	100
<u>ต้นทุน</u> แผนกเครดิต	49,477,115	64	43.68	60,371,329	-	21.55
<u>แผนกการซื้อ</u>	22,507,888	72	19.87	150,279,558	83	53.63
<u>แผนกการขาย</u>	-	-	-	-	-	-
<u>แผนกส่งเสริมและบริการ</u>	-	-	-	719,776	15	0.26
<u>รวมต้นทุน</u>	71,985,004	36	63.55	211,370,663	98	75.44
<u>กำไรขั้นต้น</u>	41,287,207	19	36.45	68,822,348	92	24.56
<u>บวก</u> รายได้อื่น	-	-	-	-	-	-
<u>กำไรคงเหลือ</u>	41,287,207	19	36.45	68,822,348	92	24.56
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน						
<u>ค่าใช้จ่ายบริหาร</u>	15,276,794	85	13.49	28,227,144	40	10.07
<u>ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ</u>	-	-	-	-	-	-
<u>รวมค่าใช้จ่าย</u>	15,276,794	85	13.49	28,227,144	40	10.07
<u>กำไรจากการดำเนินงาน</u>	26,010,412	34	22.96	40,595,204	52	14.49
<u>บวก</u> รายได้อื่น ๆ	2,161,048	73	1.91	3,668,599	43	1.31
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายอื่น	-	-	-	-	-	-
<u>ดอกเบี้ยจ่าย</u>	-	-	-	-	-	-
<u>กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี</u>	28,354,107	93	25.03	44,371,359	41	15.84
	(182,646)	86)	(0.16)	(107,555)	46)	(0.04)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	2517			2518		
	บาท		%	บาท		%
<u>รายได้</u> แผนกเครดิต	117,883,875	03	19.93	196,216,497	08	22.84
แผนกการซื้อ	166,199,541	47	28.10	290,755,473	15	33.84
แผนกการขาย	300,519,078	21	50.80	367,206,155	46	42.74
แผนกส่งเสริมและบริการ	6,926,715	74	1.17	5,033,256	82	0.58
รวมรายได้	591,529,210	45	100	859,211,382	51	100
<u>ต้นทุน</u> แผนกเครดิต	70,914,307	62	11.99	122,467,107	73	14.25
แผนกการซื้อ	154,531,924	98	26.12	276,264,110	20	32.15
แผนกการขาย	276,715,042	58	46.78	340,611,684	19	39.64
แผนกส่งเสริมและบริการ	5,640,757	38	0.95	4,337,999	27	0.51
รวมต้นทุน	507,802,032	57	85.84	743,680,901	39	80.55
กำไรขั้นต้น	83,727,177	88	14.16	115,530,481	12	13.45
<u>บวก</u> รายได้อื่น	-	-	-	6,102,626	02	0.71
กำไรคงเหลือ	83,727,177	88	14.16	121,633,107	14	14.16
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน						
ค่าใช้จ่ายบริหาร	39,919,248	67	6.75	50,834,228	44	5.92
ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	25,423,362	69	4.30	27,087,547	60	3.15
รวมค่าใช้จ่าย	65,342,611	36	11.05	77,921,776	04	9.07
กำไรจากการดำเนินงาน	18,384,566	52	3.11	43,711,331	10	5.09
<u>บวก</u> รายได้อื่น ๆ	8,937,660	33	1.51	11,909,909	02	1.39
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	-	-	-	(3,391,861)	82)	(0.39)
ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-	(6,573,049)	87)	(0.77)
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	40,866,051	65	6.91	52,633,563	80	6.13
	(13,543,824)	80)	(2.29)	(6,977,235)	37)	(0.81)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	2519			2520		
	บาท		%	บาท		%
<u>รายได้</u> แผนกเศรษฐกิจ	271,477,256	59	30.29	340,543,759	55	33.30
แผนกการซื้อ	259,260,648	76	28.95	372,431,640	57	36.41
แผนกการขาย	354,775,871	19	39.58	290,745,129	21	28.43
แผนกส่งเสริมและบริการ	10,774,239	24	1.20	19,025,592	44	1.86
รวมรายได้	896,288,015	78	100	1,022,746,121	77	100
<u>ต้นทุน</u> แผนกเศรษฐกิจ	174,225,280	21	19.44	209,189,494	46	20.45
แผนกการซื้อ	239,077,068	60	26.67	342,578,036	76	33.50
แผนกการขาย	348,051,857	81	38.83	276,993,969	89	27.08
แผนกส่งเสริมและบริการ	9,115,420	31	1.02	15,888,302	82	1.56
รวมต้นทุน	770,469,626	93	85.96	844,649,803	93	82.59
<u>กำไรขั้นต้น</u>	125,818,388	85	14.04	178,096,317	84	17.41
<u>บวก</u> รายได้อื่น	4,621,320	86	0.51	32,666,361	14	3.19
<u>กำไรคงเหลือ</u>	130,439,709	71	14.55	210,762,678	98	20.60
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน						
ค่าใช้จ่ายบริหาร	60,233,270	72	6.72	73,050,871	92	7.14
ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	22,064,365	75	2.46	43,134,411	34	4.22
รวมค่าใช้จ่าย	82,297,636	48	9.18	116,185,283	26	11.36
กำไรจากการดำเนินงาน	48,142,073	23	5.37	94,577,395	72	9.24
<u>บวก</u> รายได้อื่น ๆ	15,396,844	03	1.72	48,639	22	0.01
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	(2,060,524)	53)	(0.23)	-	-	-
ดอกเบี้ยจ่าย	(11,624,730)	96)	(1.30)	-	-	-
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	65,716,738	06	7.33	99,419,927	04	9.72
	(15,863,076)	29)	(1.77)	(4,793,892)	10)	(0.47)

รายการ	2521		
	บาท		%
<u>รายได้</u>			
แผนกเครดิต	431,28,325	89	30.61
แผนกการซื้อ	494,61,119	77	35.13
แผนกการขาย	479,360,154	02	34.05
แผนกส่งเสริมและบริการ	1,944,333	79	0.21
รวมรายได้	1,401,993,933	47	100
<u>ต้นทุน</u>			
แผนกเครดิต	261,009,569	16	19.10
แผนกการซื้อ	451,015,652	97	32.53
แผนกการขาย	451,487,468	78	32.14
แผนกส่งเสริมและบริการ	1,705,172	15	0.19
รวมต้นทุน	1,182,217,863	06	83.96
กำไรขั้นต้น	225,776,070	41	16.04
<u>บวก</u> รายได้อื่น	42,355,306	91	3.00
กำไรคงเหลือ	268,131,377	32	19.04
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
ค่าใช้จ่ายบริหาร	89,190,121	49	6.34
ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	62,859,459	11	4.46
รวมค่าใช้จ่าย	152,049,580	60	10.80
กำไรจากการดำเนินงาน	116,081,796	72	8.24
<u>บวก</u> รายได้อื่น ๆ	-	-	-
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายอื่น	(897,123)	78)	(0.06)
ดอกเบี้ยจ่าย	-	-	-
กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี	120,830,359	04	8.58
	(5,645,686)	10	(0.40)

หมายเหตุ : 1. ปี พ.ศ. 2515 - 2516 ค่าใช้จ่ายในการขายรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายบริหาร
 2. ปี พ.ศ. 2515 - 2517 ค่าใช้จ่ายอื่นและดอกเบี้ยจ่ายธุรกิจอื่นรวมอยู่ในค่าใช้จ่ายบริหาร

ที่มา : รายงานสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ปี พ.ศ. 2520 - 2522

การที่สหกรณ์การเกษตรบางสหกรณ์ขาดทุน อาจเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เป็นสหกรณ์ที่เพิ่งใหม่ ซึ่งยังมีรายได้ไม่คุ้มกับค่าใช้จ่าย นอกจากนั้นแล้ว อาจมีการบริหารงานที่ไม่รัดกุมพอ จึงทำให้ค่าใช้จ่ายสูง
2. การควบคุมสหกรณ์ไม่ดีพอ ทำให้เกิดการทุจริต มีเงินสหกรณ์ขโมย สินค้าสหกรณ์และเสื่อมคุณภาพ มีลูกหนี้และคอกเบี้ยค้างชำระนาน ทำให้คงค้างสำรองหนี้สูญมากขึ้น ประกอบกับการขาดผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารธุรกิจ
3. ภาวะตลาดพืชผลการเกษตรไม่แน่นอน เมื่อรวบรวมพืชผลจากสมาชิกไว้จำหน่าย ปรากฏว่าราคาตกต่ำ ตลอดจนสินค้านั้นอาจมีคุณภาพไม่ไ้มาตรฐาน เช่น ข้าว ยุบตัว ข้าวโพดมีความชื้นสูง ทำให้น้ำหนักลดและขาดหนว ฯลฯ
4. การจัดการด้านการเงินไม่เหมาะสมและเงินทุนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงทำให้ผลตอบแทนเงินทุนไม่คุ้มกับดอกเบี้ยที่เสียไปกับการใช้ทุนภายนอกดังกล่าว

จากกำไรสุทธิในปี 2520, 2521 และ 2522 นี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด รายได้และค่าใช้จ่าย ตลอดจนผลการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นดังนี้ (พิจารณาจาก ตารางที่ 5)

1. รายได้ ในปี 2520 จากสหกรณ์ที่ได้รับการตรวจบัญชีทั้งสิ้น 585 สหกรณ์ ที่ดำเนินธุรกิจ 549 สหกรณ์นั้น มีรายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ จำนวน 271,477,256.59 บาท จากการขายสินค้า (แผนกการซื้อ) จำนวน 259,260,648.76 บาท จากการขายพืชผล (แผนกการขาย) จำนวน 354,775,871.19 บาท และจากการส่งเสริมและบริการ เช่น บริการไถโรนา สูบน้ำ ฯลฯ จำนวน 10,774,239.24 บาท รวมเป็นรายได้ทั้งสิ้น 896,288,015.78 บาท เทียบกับปี 2521 และ 2522 มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 1,022,746,121.77 บาท

และ 1,407,993,933.47 บาท ตามลำดับ (รายละเอียดรายได้แต่ละรายการดูจากตารางที่ 5) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของปีก่อนแล้ว ในปี 2519 มีรายได้ทั้งสิ้น 859,211,382.51 บาท ในปี 2520 เพิ่มขึ้นเป็น 896,288,015.78 บาท จึงสูงขึ้นร้อยละ 4.32 และเป็นร้อยละ 14.11 และ 37.67 ในปี 2521 และ 2522 ตามลำดับ นอกจากรายได้จากการดำเนินงานดังกล่าวแล้วยังมีรายได้จากกิจกรรมรอง เช่น เงินปันผลเฉลี่ยคืนจากการลงทุน รายได้ค่าเช่า รายได้จากการเป็นตัวแทน ฯลฯ รวมทั้งสิ้นในปี 2520 เป็นเงิน 15,396,844.03 บาท เทียบกับปีก่อน 11,909,909.02 บาท ซึ่งสูงขึ้นร้อยละ 29.28 และเป็นร้อยละ 63.18 และ 29.66 ในปี 2521 และ 2522 ตามลำดับ

2. ค่าใช้จ่าย ในปี 2520 มีค่าใช้จ่ายอันเป็นต้นทุนทั้งสิ้น 770,469,626.93 บาท คิดเป็นร้อยละ 85.96 ของรายได้ แยกเป็นค่าใช้จ่ายอันเป็นต้นทุนในการหารายได้ คือคอกเบี้ยจ่ายและหนี้สูญจากการใหญ่ เป็นเงิน 174,225,280.21 บาท จากสินค้าที่ขายจำนวน 239,077,068.60 บาท จากการรวบรวมพืชผลผลิตผลจำนวน 348,051,857.81 บาท จากบริการโทรทัศน์และสูบน้ำ จำนวน 9,115,420.31 บาท เปรียบเทียบกับปี 2521 และ 2522 แล้ว ค่าใช้จ่ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่เมื่อคิดเทียบกับรายได้ของปีนั้นแล้ว คิดเป็นร้อยละ 82.59 ของรายได้ทั้งสิ้น ในปี 2521 และเป็นร้อยละ 83.96 ของรายได้ทั้งสิ้น ในปี 2522 ตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายอันเป็นต้นทุนในปี 2520 จำนวน 770,469,626.93 บาท เปรียบเทียบกับปีก่อนจำนวน 743,680,901.39 บาท แล้ว ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นร้อยละ 3.60 และเป็นร้อยละ 9.63 และ 39.97 ในปี 2521 และ 2522 ตามลำดับ จึงเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายมีแนวโน้มจะสูงขึ้นทุกปี

นอกจากค่าใช้จ่ายดังกล่าวแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย
 ค่าใช้จ่ายในการบริหารและค่าใช้จ่ายในการขาย ในปี 2520 รวมทั้งสิ้น 82,297,636.48
 บาท เท่ากับร้อยละ 9.18 ของรายได้จากการดำเนินงาน ซึ่งสูงขึ้นกว่าปีก่อน ร้อยละ
 5.62 ส่วนในปี 2521 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้น 16,185,283.26 บาท
 คิดเป็นร้อยละ 11.36 ของรายได้ จากการดำเนินงาน และสูงขึ้นกว่าปีก่อนร้อยละ 21.05
 และในปี 2522 มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้น 152,049,560.60 บาท เท่ากับร้อย
 ละ 10.80 ของรายได้จากการดำเนินงาน ซึ่งสูงขึ้นกว่าปีก่อนร้อยละ 30.81 นอกจากนี้
 ค่าใช้จ่าย 2 ประการข้างต้นแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าขนส่งจากสินค้าใหม่ชำรุด
 เสียหาย ค่าขนส่งจากการจำหน่ายทรัพย์สินจากไฟไหม้ เงินช่วยเหลือการกุศล ค่าชมเชย
 อุบัติเหตุ ค่าใช้จ่ายค่าเนกคี่ เป็นต้น ในปี 2520 จำนวน 2,060,524.53 บาท เท่ากับ
 ร้อยละ 0.23 ของรายได้ และดอกเบี้ยจ่ายของแผนกธุรกิจอื่น ๆ ยกเว้นแผนกธุรกิจเครดิต
 จำนวน 11,624,730.96 บาท เท่ากับร้อยละ 1.30 ของรายได้

3. กำไรสุทธิประจำปี ในปี 2520 จากสหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น 585
 สหกรณ์ ดำเนินธุรกิจ 549 สหกรณ์ ยังไม่ดำเนินธุรกิจ 36 สหกรณ์ นั้น สหกรณ์ที่ดำเนิน
 ธุรกิจมีรายได้ทั้งสิ้น 896,288,015.78 บาท มีค่าใช้จ่ายอื่นเป็นต้นทุนหารายได้ทั้งสิ้น
 770,469,626.93 บาท คิดเป็นร้อยละ 85.96 ของรายได้ทั้งสิ้น เมื่อหักแล้วมีกำไรขั้น
 ต้นจำนวน 125,818,388.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.04 ของรายได้ทั้งสิ้น เมื่อบวกด้วย
 รายได้จากกิจกรรมรอง จำนวน 4,621,320.86 บาท จะเป็นกำไรจำนวน
 130,439,709.71 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.55 ของรายได้ทั้งสิ้น หักค่าใช้จ่ายในการ
 ดำเนินงานทั้งสิ้น 82,297,636.48 บาท จะเหลือเป็นกำไรจากการดำเนินงาน จำนวน
 48,142,073.23 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.37 ของรายได้ทั้งสิ้น เมื่อบวกรายได้อื่นจำนวน
 15,396,844.03 บาท และหักด้วยค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จำนวน 2,060,524.53 บาท และ
 ดอกเบี้ยจ่ายแผนกธุรกิจอื่น จำนวน 11,624,730.96 บาท จะเหลือเป็น

กำไรสุทธิ จำนวน 65,716,738.06 บาท และขาดทุนสุทธิจำนวน 15,863,076.29 บาท เมื่อคิดเป็นกำไรสุทธิประจำปีแล้ว จะเป็น 49,853,661.77 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.56 ของรายได้ทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกำไรสุทธิประจำปีก่อน จำนวน 45,656,328.43 บาท แล้ว นั้นมีกำไรสุทธิสูงขึ้นร้อยละ 9.19 สำหรับในปี 2521 มีกำไรสุทธิสูงขึ้นร้อยละ 51.29 และเป็นร้อยละ 21.73 ในปี 2522

4. ฐานะการเงิน ในปี 2520 จากสหกรณ์การเกษตรที่ได้รับการตรวจสอบบัญชี 585 สหกรณ์ มีฐานะทางการเงินดังนี้

4.1 ทรัพย์สิน มีทรัพย์สินทั้งสิ้นจำนวน 3,215,887,575.94 บาท ซึ่งสูงขึ้นกว่าปีก่อนร้อยละ 14.56 โดยแยกเป็นทรัพย์สินหมุนเวียน อันได้แก่ เงินสดและเงินฝาก ลูกหนี้เงินกู้ ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้อื่น สินค้าและวัสดุคงเหลือ เงินค้ำรับและอื่น ๆ รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 2,917,476,497.44 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.72 ของทรัพย์สินทั้งสิ้น เมื่อเปรียบเทียบกับทรัพย์สินหมุนเวียนของปีก่อนจะสูงขึ้นร้อยละ 13.43 นอกจากทรัพย์สินหมุนเวียนแล้วยังมีทรัพย์สินถาวร อันประกอบด้วย ที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง เครื่องจักร ยานพาหนะ เครื่องใช้ต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น เป็นเงิน 165,685,718.36 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.15 ของทรัพย์สินทั้งสิ้น ซึ่งสูงขึ้นร้อยละ 38.25 เมื่อเทียบกับทรัพย์สินถาวรของปีก่อน นอกจากนี้แล้วยังมีทรัพย์สินอื่น ๆ อันประกอบด้วย เงินลงทุน รายจ่ายรอดักบัญชี และอื่น ๆ รวมเป็นเงิน 132,725,360.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.13 ของทรัพย์สินทั้งสิ้น และสูงขึ้นร้อยละ 15.18 เมื่อเทียบกับทรัพย์สินอื่นในปีก่อน

ในปี 2521 มีสหกรณ์ได้รับการตรวจบัญชี 668 สหกรณ์ และ 721 สหกรณ์ ในปี 2522 นั้น ปรากฏว่า สินทรัพย์ทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 26.59 และ 16.73 ในปี 2521 และ 2522 ตามลำดับ โดยทรัพย์สินหมุนเวียน เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.75 ในปี 2521 และเป็นร้อยละ 18.32 ในปี 2522 ส่วนทรัพย์สินถาวรเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.66 ใน

ในปี 2521 และเป็นร้อยละ 17.00 ในปี 2522 แต่ทรัพย์สินอื่น ๆ กลับลดลงกว่าในปี
ก่อน โดยลดลงร้อยละ 5.03 ในปี 2521 และลดลงร้อยละ 30.31 ในปี 2522 (ราย
ละเอียดจากตารางที่ 6 ประกอบ)

4.2 ที่ดิน สหกรณ์ 585 สหกรณ์ มีที่ดินทั้งสิ้น ในปี 2520
2,452,004,957.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.25 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น โดยแยก
เป็นที่ดินระยะสั้น จำนวน 2,375,017,272.02 บาท ที่ดินระยะยาว จำนวน
67,454,936.49 บาท และที่ดินอื่น ๆ จำนวน 9,536,748.31 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่า
ที่ดินทั้งสิ้นมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน โดยสูงขึ้นร้อยละ 14.70 ในปี 2520
และเพิ่มเป็นร้อยละ 28.25 และ 15.83 ในปี 2521 และ 2522 ตามลำดับ (ราย
ละเอียดจากตารางที่ 7)

4.3 ทุนของสหกรณ์ ในปี 2520 สหกรณ์มีทุนทั้งสิ้น จำนวน
763,882,618.88 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.75 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น โดยแยกเป็น
ทุนเรือนหุ้น จำนวน 336,048,714.25 บาท เงินสำรองจำนวน 307,474,867.16
บาท ทุนสะสมต่าง ๆ ตามข้อบังคับจำนวน 79,547,282.62 บาท กำไรสุทธิ จำนวน
65,716,738.06 บาท หักค้ายเงินกลางสหกรณ์ จำนวน 24,904,983.21 บาท ซึ่งเมื่อ
เปรียบเทียบกับปีก่อน ทุนของสหกรณ์จะสูงขึ้นร้อยละ 14.12 และสูงขึ้นเป็นร้อยละ 21.25
และ 19.78 ในปี 2521 และ 2522 ตามลำดับ (รายละเอียดจากตารางที่ 7)

5. ทุนดำเนินงาน ในปี 2520 สหกรณ์ 585 สหกรณ์ มีทุนดำเนินงาน
ทั้งสิ้น 3,215,887,575.94 บาท คิดเฉลี่ยต่อสหกรณ์เป็น 5,497,245.72 บาท โดย
ทุนดำเนินงานทั้งสิ้นสูงขึ้นกว่าปีก่อนร้อยละ 14.56 สำหรับทุนดำเนินงานทั้งสิ้นนั้นประกอบ
ด้วย ทุนของสหกรณ์เอง เป็นจำนวน 763,882,618.88 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.75
ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เครดิตระยะยาว จำนวน 67,454,936.49 บาท คิดเป็น

ตารางที่ 6 สถิติแสดงฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร (สินทรัพย์) ในรอบ 7 ปี

รายการ	2515			2516		
	บาท		%	บาท		%
สินทรัพย์หมุนเวียน						
เงินสดและเงินฝาก	39,539,659	95	4.55	4,195,700	29	6.56
ลูกหนี้เงินใหญ่	731,851,756	29	84.18	667,093,289	07	76.65
ลูกหนี้การค้า	-	-	-	-	-	-
ลูกหนี้อื่น	1,516,790	82	0.18	37,111,162	43	3.28
สินค้าและวัสดุคงเหลือ	5,219,520	05	0.60	27,542,587	74	2.44
เงินค้ำรับและอื่น ๆ	41,350,830	52	4.76	54,842,500	57	4.84
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	819,478,557	63	94.27	1,060,785,240	10	93.77
สินทรัพย์ถาวร						
ที่ดิน	11,282,020	98	1.30	17,515,729	50	1.55
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	7,716,673	29	0.89	15,369,538	25	1.36
เครื่องจักร	-	-	-	-	-	-
ยานพาหนะ	-	-	-	-	-	-
เครื่องใช้ต่าง ๆ	4,586,482	11	0.52	7,506,273	80	0.66
รวมสินทรัพย์ถาวร	23,585,176	38	2.71	40,391,541	55	3.57
สินทรัพย์อื่น						
เงินลงทุน	23,793,958	26	2.74	28,883,789	91	2.55
รายจ่ายรอตัดบัญชี	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	2,490,431	38	0.28	1,242,818	53	0.11
รวมสินทรัพย์อื่น	26,284,389	64	3.02	30,126,608	44	2.66
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	869,348,123	65	100	1,131,303,390	09	100

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	2517		2518	
	บาท	%	บาท	%
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสดและเงินฝาก	113,748,857.99	6.29	195,038,729.20	6.88
ลูกหนี้เงินใหญ่	1,215,412,137.80	67.21	1,857,890,679.13	67.61
ลูกหนี้การค้า	83,837,510.64	4.64	56,176,716.28	5.56
ลูกหนี้อื่น	15,673,188.09	0.87	11,395,692.84	0.41
สินค้าและวัสดุคงเหลือ	128,788,941.85	7.12	204,100,836.80	7.27
เงินค้ำประกันและอื่น ๆ	106,828,078.89	5.90	109,449,049.14	3.90
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,664,288,715.26	92.03	2,572,051,703.39	91.63
สินทรัพย์ถาวร				
ที่ดิน	32,050,850.63	1.77	41,933,539.75	1.49
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	41,304,604.79	2.28	64,456,082.03	2.30
เครื่องจักร	2,337,635.46	0.13	2,754,477.87	0.10
ยานพาหนะ	1,847,858.32	0.10	3,018,287.67	0.11
เครื่องใช้ต่าง ๆ	6,453,865.69	0.36	7,681,494.85	0.27
รวมสินทรัพย์ถาวร	83,994,814.89	4.64	119,843,882.17	4.27
สินทรัพย์อื่น				
เงินลงทุน	58,266,763.86	3.22	112,195,166.06	4.00
รายจ่ายรอตัดบัญชี	1,448,337.27	0.08	1,512,109.54	0.05
อื่น ๆ	462,914.35	0.03	1,523,489.25	0.05
รวมสินทรัพย์อื่น	60,178,015.48	3.33	115,230,764.85	4.10
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	1,808,461,545.63	100	2,807,126,350.41	100

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	2519			2520		
	บาท		%	บาท		%
<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>						
เงินสดและเงินฝาก	135,085,916	60	4.20	145,923,759	84	3.58
ลูกหนี้เงินใหญ่	2,276,476,700	11	70.79	2,913,544,942	36	71.57
ลูกหนี้การค้า	215,251,958	02	6.69	229,505,118	81	5.64
ลูกหนี้อื่น	5,286,371	-	0.17	4,486,718	16	0.11
สินค้าและวัสดุคงเหลือ	148,375,822	32	4.61	183,830,492	80	4.52
เงินค้ำประกันและอื่น ๆ	136,999,729	39	4.26	191,391,093	69	4.70
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	2,917,476,497	44	90.77	3,668,682,125	66	90.12
<u>สินทรัพย์ถาวร</u>						
ที่ดิน	51,159,248	93	1.59	64,964,319	37	1.60
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	95,301,346	57	2.66	189,470,406	85	4.65
เครื่องจักร	6,375,530	55	0.20	5,710,502	87	0.14
ยานพาหนะ	3,986,896	83	0.12	5,003,527	68	0.12
เครื่องใช้ต่าง ๆ	8,862,695	48	0.28	10,977,070	93	0.27
รวมสินทรัพย์ถาวร	165,685,713	36	6.15	276,125,827	70	6.78
<u>สินทรัพย์อื่น</u>						
เงินลงทุน	128,414,884	22	3.99	106,640,832	86	2.63
รายจ่ายรอตัดบัญชี	1,889,472	65	0.06	3,612,750	58	0.09
อื่น ๆ	2,421,003	27	0.08	15,791,218	97	0.38
รวมสินทรัพย์อื่น	132,725,360	14	4.13	126,044,802	41	3.10
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	3,215,887,575	94	100	4,070,852,755	77	100

ตารางที่ ๖ (ต่อ)

รายการ	2521		
	บาท		%
<u>สินทรัพย์หมุนเวียน</u>			
เงินสดและเงินฝาก	159,431,045	68	3.35
ลูกหนี้เงินใหญ่	3,522,402,048	01	74.13
ลูกหนี้การค้า	274,282,422	88	5.77
ลูกหนี้อื่น	18,997,953	48	0.40
สินค้าและวัสดุคงเหลือ	121,108,156	36	2.55
เงินค้ำรับและอื่น ๆ	244,597,445	97	5.15
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	4,340,819,042	38	91.35
<u>สินทรัพย์ถาวร</u>			
ที่ดิน	71,700,865	92	1.51
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	223,705,841	80	4.71
เครื่องจักร	7,146,293	57	0.15
ยานพาหนะ	8,907,697	69	0.19
เครื่องใช้ต่าง ๆ	11,606,613	85	0.24
รวมสินทรัพย์ถาวร	323,067,312	83	6.80
<u>สินทรัพย์อื่น</u>			
เงินลงทุน	80,958,203	64	1.70
รายจ่ายรอตัดบัญชี	2,190,671	03	0.50
อื่น ๆ	4,696,413	28	0.10
รวมสินทรัพย์อื่น	87,845,287	95	1.85
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	4,751,731,643	16	100

ที่มา : รายงานสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี พ.ศ. 2520 - 2521

ตารางที่ 7 สถิติแสดงฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร (หนี้สินและทุน)ในรอบ 7 ปี.

รายการ	2515			2516		
	บาท		%	บาท		%
<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>						
เจ้าหนี้เงินกู้และเงินเบิกเกินบัญชี	507,534,253	48	58.38	624,521,837	41	55.20
เจ้าหนี้การค้า	-	-	-	-	-	-
เจ้าหนี้อื่น	5,382,389	36	0.62	24,176,801	61	2.14
เงินรับฝาก	9,807,108	53	1.13	25,819,572	27	2.28
เงินค้ำจ่ายและอื่น ๆ	2,297,285	93	0.26	6,586,687	58	0.58
รวมหนี้สินหมุนเวียน	525,021,037	30	60.39	681,104,898	87	60.20
<u>หนี้สินระยะยาว</u>						
เจ้าหนี้เงินกู้	9,555,995	59	1.10	20,528,894	60	1.82
อื่น ๆ	1,023,632	67	0.12	2,445,629	98	0.22
รวมหนี้สินระยะยาว	10,579,628	26	1.22	22,974,524	58	2.04
<u>หนี้สินอื่น</u>						
รายไครอค์กับบัญชี	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
รวมหนี้สินอื่น	-	-	-	-	-	-
<u>ทุนของสหกรณ์</u>						
ทุนเรือนหุ้น	84,734,940	-	9.75	122,061,450	-	10.79
เงินสำรอง	197,520,503	59	22.72	224,312,066	20	19.83
ทุนสะสมต่าง ๆ	23,200,944	44	2.67	37,052,807	19	3.27
กำไรสุทธิประจำปี	28,354,107	93	3.26	44,371,359	41	3.92
(เงินค้ำขาดทุน)	(63,037)	87)	(0.01)	(573,716)	16)	(0.05)
รวมทุนของสหกรณ์	333,747,458	09	38.39	427,223,966	64	37.76
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	869,348,123	65	100	1,131,303,390	09	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	2517		2518			
	บาท	%	บาท	%		
<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>						
เจ้าหนี้เงินกู้และเงินเบิกเกินบัญชี	1,076,099,035	02	59.50	1,857,883,166	90	66.18
เจ้าหนี้การค้า	-	-	-	98,772,710	50	3.52
เจ้าหนี้อื่น	72,124,354	29	3.99	24,596,867	15	0.88
เงินรับฝาก	39,106,700	77	2.16	56,937,890	05	2.03
เงินค่างจ่ายและอื่น ๆ	26,428,503	66	1.46	43,803,357	61	1.56
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,213,758,593	74	67.11	2,081,993,992	21	74.17
<u>หนี้สินระยะยาว</u>						
เจ้าหนี้เงินกู้	32,754,259	08	1.81	48,534,507	33	1.73
อื่น ๆ	1,069,095	87	0.06	965,283	87	0.03
รวมหนี้สินระยะยาว	33,823,354	95	1.87	49,499,791	20	1.76
<u>หนี้สินอื่น</u>						
รายไคร่อดตัดบัญชี	136,778	13	0.01	437,318	50	0.02
อื่น ๆ	3,658,937	14	0.20	5,839,243	25	0.21
รวมหนี้สินอื่น	3,795,713	27	0.21	6,276,561	75	0.23
<u>ทุนของสหกรณ์</u>						
ทุนเรือนหุ้น	189,083,948	75	10.46	269,408,774	50	9.60
เงินสำรอง	262,756,774	59	14.53	284,625,672	10	10.14
ทุนสะสมต่าง ๆ	78,845,831	78	4.36	76,481,791	82	2.72
กำไรสุทธิประจำปี	40,866,051	65	2.26	52,633,563	80	1.87
(เงินค่างขาดทุน)	(14,468,723)	10	(0.08)	(13,793,796)	97	(0.49)
รวมทุนของสหกรณ์	557,083,883	67	30.81	669,356,005	25	23.84
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	1,808,461,545	63	100	2,807,126,350	41	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	2519			2520		
	บาท		%	บาท		%
<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>						
เจ้าหนี้เงินกู้และเงินเบิกเกินบัญชี	2,130,855,933	12	66.26	2,709,121,858	86	66.55
เจ้าหนี้การค้า	90,477,493	33	2.81	99,115,806	09	2.44
เจ้าหนี้อื่น	38,883,124	58	1.21	32,471,343	29	0.80
เงินรับฝาก	70,804,022	26	2.20	101,654,198	68	2.50
เงินคางจ่ายและอื่น ๆ	43,992,698	91	1.37	46,942,669	27	1.14
รวมหนี้สินหมุนเวียน	2,375,013,272	20	73.85	2,989,305,876	19	73.43
<u>หนี้สินระยะยาว</u>						
เจ้าหนี้เงินกู้	66,574,960	29	2.07	142,252,984	87	3.49
อื่น ๆ	879,976	20	0.03	816,289	-	0.02
รวมหนี้สินระยะยาว	67,454,936	49	2.10	143,069,273	87	3.51
<u>หนี้สินอื่น</u>						
รายได้รอตัดบัญชี	344,944	61	0.01	2,420,450	76	0.06
อื่น ๆ	9,191,803	76	0.29	9,091,335	42	0.24
รวมหนี้สินอื่น	9,536,748	37	0.30	12,311,786	18	0.30
<u>ทุนของสหกรณ์</u>						
ทุนเรือนหุ้น	336,048,714	25	10.45	428,258,165	66	10.52
เงินสำรอง	307,474,867	16	9.56	332,920,231	20	8.10
ทุนสะสมต่าง ๆ	79,547,282	62	2.47	84,224,454	19	2.07
กำไรสุทธิประจำปี	65,716,738	06	2.04	98,690,052	85	2.42
(เงินคางขาดทุน)	(24,904,983)	21	(0.77)	(17,927,084)	37	(0.44)
รวมทุนของสหกรณ์	763,882,618	88	23.75	926,165,819	53	22.75
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	3,215,887,575	94	100	4,070,852,755	77	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	2521	
	บาท	%
<u>หนี้สินหมุนเวียน</u>		
เจ้าหนี้เงินกู้และเงินเบิกเกินบัญชี	3,100,204,653	49 65.24
เจ้าหนี้การค้า	127,817,638	04 2.69
เจ้าหนี้อื่น	70,105,683	92 1.48
เงินรับฝาก	154,008,133	07 3.24
เงินค่างจ่ายและอื่น ๆ	10,510,801	55 0.22
รวมหนี้สินหมุนเวียน	3,462,646,910	17 72.87
<u>หนี้สินระยะยาว</u>		
เจ้าหนี้เงินกู้	164,628,825	37 3.46
อื่น ๆ	970,325	40 0.03
รวมหนี้สินระยะยาว	165,599,150	77 3.49
<u>หนี้สินอื่น</u>		
รายไคร่รถดับเพลิง	163,039	25 0.00
อื่น ๆ	14,004,067	11 0.30
รวมหนี้สินอื่น	14,167,106	36 0.30
<u>ทุนของสหกรณ์</u>		
ทุนเรือนหุ้น	527,888,466	70 11.11
เงินสำรอง	385,584,934	13 8.11
ทุนสะสมต่าง ๆ	94,852,101	60 2.00
กำไรสุทธิประจำปี	120,331,711	93 2.53
(เงินค่างขาดทุน)	(19,338,738)	50 (0.41)
รวมทุนของสหกรณ์	1,109,318,475	86 23.34
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	4,751,731,643	16 100

หมายเหตุ ปี พ.ศ. 2516 - 2517 เจ้าหนี้การค้ารวมอยู่ในเจ้าหนี้อื่น

ที่มา : รายงานสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี พ.ศ. 2520 - 2521

ร้อยละ 2.10 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีเรอติคระยะสั้นและอื่น ๆ อีกจำนวน 2,384,550,020.57 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.15 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ในปี 2521 ทุนดำเนินงานทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นเป็น 4,070,852,755.77 บาท ซึ่งสูงขึ้นร้อยละ 26.59 และในปี 2522 ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เป็น 4,751,731,643.16 บาท ซึ่งสูงขึ้นร้อยละ 16.73 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่า ทุนดำเนินงานทั้งสิ้นเพิ่มขึ้นทุกปี นับตั้งแต่ปี 2515 รวมทั้งหมดของ สหกรณ์เองด้วยกัน (รายละเอียดพิจารณาจากตารางที่ 8 ประกอบ)

6. การดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ ในปี 2520 จากสหกรณ์การเกษตรที่ตรวจสอบบัญชี จำนวน 585 สหกรณ์ ดำเนินธุรกิจ 549 สหกรณ์ ยังไม่ดำเนินธุรกิจ 36 สหกรณ์ซึ่งเป็นสหกรณ์ตั้งใหม่ สำหรับสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจ มีธุรกิจต่าง ๆ ดังนี้

6.1 การให้กู้เงิน¹ ในระหว่างปี สหกรณ์การเกษตรให้สมาชิกกู้ทั้งสิ้น จำนวน 1,342,624,077.61 บาท เฉลี่ยสหกรณ์ละ 2,445,581.20 บาท เมื่อวันต้นปีมีเงินให้สมาชิกกู้คงยกมา จำนวน 1,750,457,903.84 บาท รวมหนี้ทั้งสิ้น 3,093,081,981.45 บาท ในระหว่างปีมีสมาชิกสงเคราะห์คืนได้ 816,605,281.34 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.84 ของหนี้ถึงกำหนดชำระ คงเหลือหนี้วันสิ้นปีจำนวน 2,276,476,700.11 บาท เฉลี่ยสหกรณ์ละ 4,146,587.80 บาท ซึ่งเมื่อคิดเฉลี่ยต่อสมาชิกทั้งหมด จำนวน

¹ การให้กู้เงินของสหกรณ์การเกษตร เพื่อวัตถุประสงค์ใดบ้างนั้น ได้กล่าวรายละเอียดแล้วในหน้า 60 ของบทนี้

ปี	มูลค่าเงินงานทั้งสิ้น				แหล่งที่มา								อัตราเพิ่ม ของมูลค่าเงิน งาน %	อัตราเพิ่มของ ทุนของสหกรณ์ %
					เครดิตระยะสั้น				เครดิตระยะยาว					
	บาท		%		บาท		%		บาท		%			
2515	869,348,123	65	100	525,021,037	30	60.39	10,579,628	26	1.22	333,747,458	09	38.39	27.03	43.69
2516	1,151,303,390	09	100	681,104,898	87	60.21	22,974,524	58	2.03	427,223,966	64	37.76	35.18	55.93
2517	1,808,461,545	63	100	1,217,554,307	01	67.35	33,823,354	95	1.87	557,083,883	67	30.80	56.23	72.93
2518	2,807,126,350	41	100	2,088,270,553	96	74.39	49,499,791	20	1.76	669,356,005	25	23.85	87.29	87.63
2519	3,215,887,575	94	100	2,384,550,020	57	74.15	67,454,936	49	2.10	763,882,618	88	23.75	100	100
2520	4,070,852,755	77	100	3,001,617,662	37	73.74	143,069,273	87	3.51	926,165,819	53	22.75	126.59	121.24
2521	4,751,731,643	16	100	3,476,814,016	55	73.17	165,599,150	77	3.49	1,109,318,475	86	23.34	147.76	145.22

ที่มา : รายงานสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี 2520 - 2522

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 สถิติแสดงการกู้และการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2518 - 2521

รายการ	2518			2519			2520			2521		
	บาท		%	บาท		%	บาท		%	บาท		%
หนี้วันต้นปี	1,069,143,117	36	41.94	1,750,457,903	84	56.59	2,276,476,700	11	57.53	2,913,544,942	36	61.23
กู้เพิ่มระหว่างปี	1,480,281,671	97	56.06	1,342,624,077	61	43.41	1,680,585,134	65	42.47	1,842,840,141	11	38.74
หนี้คงสิ้น	2,549,424,789	33	100	3,093,081,981	45	100	3,957,061,834	76	100	4,756,385,083	47	100
ชำระหนี้ระหว่างปี	651,534,110	20	25.56	816,605,281	34	26.40	1,043,516,892	40	26.37	1,233,983,065	46	25.94
หนี้วันสิ้นปี	1,897,890,679	13	74.44	2,276,476,700	11	73.60	2,913,544,942	36	73.63	3,522,402,018	01	74.06
หนี้ถึงกำหนดชำระ	1,351,260,846	03	-	1,951,779,883	76	-	2,581,038,702	77	-	3,218,448,333	99	-
ออกเบี้ยค้างชำระ	102,756,980	29	-	134,954,456	45	-	186,249,924	00	-	243,315,835	35	-
เทียบเงินส่งกองหนี้ถึงกำหนดชำระ	46.22 %			41.84 %			40.43 %			38.34 %		

ที่มา : รายงานสถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี พ.ศ. 2520 - 2522

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

509,438 คนหรือครอบครัว จะเป็นหนี้คนละ 4,468.60 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับการไหลเงินของปี 2521 และ 2522 แล้ว จะเห็นว่าหนี้สมาชิกเพิ่มขึ้น โดยหนี้สมาชิกระหว่างปี จำนวน 1,680,585,134.65 บาท ในปี 2521 และเป็น 1,842,840,141.11 บาท ในปี 2522 และเมื่อหยุดการส่งชำระหนี้ของสมาชิก เทียบต่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว สมาชิกสามารถส่งคืนคิดเป็นร้อยละ 40.43 และ 38.34 ของหนี้ถึงกำหนดชำระในปี 2521 และ 2522 ตามลำดับ ซึ่งเมื่อคิดเฉลี่ยหนี้ต่อสมาชิกแล้วจะเป็นหนี้คนละ 4,888.66 บาท ในปี 2521 และเป็น 5,329.33 บาท ในปี 2522 (ดูตารางที่ 9 ประกอบ)

6.2 การรับฝากเงินจากสมาชิก ในระหว่างปี 2520

สหกรณ์การเกษตรได้รับฝากเงินจากสมาชิกทั้งสิ้น 109,821,782.23 บาท โดยแยกเป็นเงินฝากออมทรัพย์จำนวน 59,294,894.19 บาท และเงินฝากประจำจำนวน 50,526,888.04 บาท ในปี 2521 รับฝากเงินจากสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 164,047,674.22 บาท และเป็น 246,177,714.27 บาท ในปี 2522 ดังตารางที่ 10 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 10 การรับฝากเงินจากสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรระหว่างปี พ.ศ. 2519-2521

รายการ	2519		2520		2521	
	บาท		บาท		บาท	
เงินฝากออมทรัพย์	59,294,894	19	87,039,050	-	127,413,882	20
เงินฝากประจำ	50,526,888	04	77,008,624	22	118,763,832	07
รวมเงินฝากทั้งสิ้น	109,821,782	23	164,047,674	22	246,177,714	27

ที่มา : สถิติการเงินของสหกรณ์การเกษตร ประจำปี พ.ศ. 2520 - 2522

6.3 การจัดหาสินค้าและวัสดุอุปกรณ์มาจำหน่าย ในระหว่างปี พ.ศ. 2520 สหกรณ์การเกษตร โคกคำเนินธุรกิจการจัดหาสิ่งของและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก รวมทั้งสิ้นจำนวน 260,649,041.21 บาท ซึ่งสิ่งของต่าง ๆ ที่จัดหามาจำหน่าย ได้แก่ บัญ ยาบปราบศัตรูพืช พันธุ์พืชต่าง ๆ วัสดุอุปกรณ์การทำเกษตรกรรม ชาวสาร และสินค้าเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2521 โคกคำเนินธุรกิจจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 372,431,640.57 บาท และเป็น 494,661,119.77 บาท ในปี พ.ศ. 2522 ดังรายละเอียดจากตารางที่ 11 นี้

ตารางที่ 11 การจัดหาสินค้าและวัสดุอุปกรณ์มาจำหน่ายสมาชิกในปี พ.ศ. 2519

- 2521

รายการ	2519			2520			2521		
	บาท		%	บาท		%	บาท		%
+ บัญ	147,991,258	16	56.78	203,693,378	75	54.69	292,110,604	99	59.05
ยาปราบศัตรูพืช	6,592,384	97	2.53	17,562,069	89	4.72	22,964,248	27	4.64
วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ	23,521,838	60	9.02	28,872,196	13	7.75	44,520,309	37	9.00
พันธุ์พืชต่าง ๆ	2,055,559	07	0.79	5,176,894	25	1.39	2,840,451	58	0.57
ชาวสาร	38,367,459	16	14.72	56,550,049	36	15.18	60,772,355	04	12.29
สินค้าอื่น	42,120,541	25	16.16	60,577,052	19	16.27	71,453,150	52	14.45
รวมทั้งสิ้น	260,649,041	21	100	372,431,640	57	100	494,661,119	77	100

ที่มา : กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์

6.4 การรวบรวมพืชผลและผลิตภัณฑ์ ในระหว่างปี พ.ศ. 2520 สหกรณ์การเกษตรในเขตต่าง ๆ ได้รวบรวมพืชผลและผลิตภัณฑ์จากสมาชิกและผู้ที่มีโซสมาชิกมาเพื่อจัดจำหน่ายทั้งสิ้น 314,429,538.69 บาท โดยแยกเป็น ข้าวเปลือกจำนวน 131,331,853.56 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.77 ของพืชผลที่รวบรวมทั้งสิ้น ข้าวโพค-จำนวน 116,141,636.51 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.94 ของพืชผลที่รวบรวมทั้งสิ้นและพืชผลอื่น ๆ จำนวน 66,956,048.62 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.29 ของพืชผลที่รวบรวมทั้งสิ้น และในปี พ.ศ. 2521 รวบรวมพืชผลและผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้นจำนวน 294,926,955.01 บาท ซึ่งลดลงอันอาจเนื่องมาจากจำนวนของผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกผลิตได้ มีจำนวนลดลงก็ได้จึงมีผลิตภัณฑ์เพื่อรวบรวมจำหน่ายได้ลดน้อยลงไป และในปี พ.ศ. 2522 รวบรวมพืชผลได้ทั้งสิ้นจำนวน 355,162,986.36 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2521 ดังรายละเอียดในตารางที่ 12 ต่อไปนี้

ตารางที่ 12 การรวบรวมพืชผลและผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์การเกษตรในปี พ.ศ. 2519-2521

รายการ	2519			2520			2521		
	บาท		%	บาท		%	บาท		%
ข้าวเปลือก	131,331,853	56	41.77	185,919,270	06	63.04	158,556,923	24	44.64
ข้าวโพค	116,141,636	51	36.94	9,911,875	04	3.36	32,881,652	79	9.26
พืชผลอื่น	66,956,048	62	21.29	99,095,809	91	33.60	163,724,409	33	46.10
รวมทั้งสิ้น	314,429,538	69	100	294,926,955	01	100	355,162,986	36	100

ที่มา : กองวิชาการ, กรมส่งเสริมสหกรณ์

6.5 การจัดบริการให้แก่สมาชิก ในระหว่างปี 2520 สหกรณ์การเกษตรได้จัดบริการให้แก่สมาชิก เช่น การจัดการไถโรไถนา การจัดบริการสูบน้ำ และการจัดบริการในด้านการส่งเสริมให้เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 7,168,320.79 บาท และเพิ่มเป็น 19,025,592.44 บาท ในปี 2521 และกลับลดลงเป็น 2,944,333.79 บาท ในปี 2522¹

6.6 แหล่งเงินทุน ในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร นอกจากจะนำเงินของตนเองและเครดิตจากการซื้อสินค้าเชื่อจากห้างร้าน บริษัท และสถาบันต่าง ๆ แล้ว ยังอาศัยกู้ยืมเงินจากแหล่งทุนต่าง ๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.), ทุนนมสหกรณ์การเกษตร, ธนาคารพาณิชย์ ฯลฯ ในรอบปี 2520 สหกรณ์การเกษตรกู้เงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เพิ่มระหว่างปี จำนวน 823,197,801.80 บาท รวมกับหนี้วันต้นปี จำนวน 1,775,821,779.76 บาท รวมเป็นหนี้ทั้งสิ้น 2,599,019,581.56 บาท สามารถส่งชำระระหว่างปี จำนวน 429,046,502.36 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.51 ของหนี้ทั้งสิ้น คงเหลือหนี้สิ้นปีจำนวน 2,169,973,079.20 บาท เปรียบเทียบกับการกู้เงินจากแหล่งทุนต่าง ๆ ในปี 2521 และ 2522 แล้ว จะเห็นว่าสหกรณ์การเกษตรกู้เงินเพิ่มขึ้นระหว่างปี โดยเป็น 1,361,273,580.22 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.55 ของหนี้ทั้งสิ้นในปี 2521 และเป็น 1,563,445,820.59 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.58 ของหนี้ทั้งสิ้นในปี 2522 สหกรณ์สามารถส่งชำระระหว่างปีได้เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 23.24 และร้อยละ 27.74 ของหนี้ทั้งสิ้นในปี 2521 และ 2522 ตามลำดับ คงเหลือหนี้วันสิ้นปี จำนวน 2,710,720,787.33 บาท ในปี 2521 และจำนวน 3,088,679,926.97 บาท ในปี 2522 (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 13 และตารางที่ 2 ภาคผนวก ข ประกอบ)

¹ ตัวเลขขออนุญาตจาก กองวิชาการ, กรมส่งเสริมสหกรณ์.

ตารางที่ 13 สถิติส่งออกการกู้และการชำระคืนเงินกู้จากแหล่งทุนต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรในมี พ.ศ. 2519 - 2521

รายการ	2519			2520			2521		
	บาท		%	บาท		%	บาท		%
หนี้วันต้นปี	1,775,821,779	76	68.33	2,169,973,041	09	61.45	2,710,720,787	33	63.42
กู้เพิ่มระหว่างปี	823,197,801	80	31.67	1,361,273,580	22	38.55	1,563,445,820	59	36.58
หนี้คงสิ้น	2,599,019,581	56	100	3,531,246,621	31	100	4,274,166,607	92	100
ชำระคืนระหว่างปี	429,046,502	36	16.51	820,525,833	98	23.24	1,185,486,680	95	27.74
หนี้วันสิ้นปี	2,169,973,079	20	83.49	2,710,720,787	33	76.76	3,088,679,926	97	72.26

ที่มา : กองวิชาการ, กรมส่งเสริมสหกรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.7 ความสามารถในการดำเนินงาน แยกเป็น

6.7.1 ผลตอบแทนทรัพย์สิน ในปี 2520 สหกรณ์การ-
เกษตรดำเนินงานมีกำไรจากการดำเนินงาน จำนวน 48,142,073.23 บาท
เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับทุนดำเนินงานเฉลี่ยจำนวน 3,011,506,963.18 บาท
จะเป็นร้อยละ 1.60 แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการใช้ทรัพย์สิน เพื่อจัด
หากำไรเพียงร้อยละ 1.60 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2521 และ 2522 แล้วจะ
เห็นว่า ในปี 2521 มีกำไรจากการดำเนินงาน 94,577,395.72 บาท เทียบกับ
ทุนดำเนินงานเฉลี่ยจำนวน 3,643,370,165.86 บาท จะเป็นร้อยละ 2.60
แสดงว่าสหกรณ์มีความสามารถในการใช้ทรัพย์สินเพื่อจัดหากำไรเพิ่มขึ้นจากปีก่อน
เป็นร้อยละ 2.60 และเป็นร้อยละ 2.63 ในปี 2522 โดยในปี 2522 มีกำไร
จากการดำเนินงาน 116,081,796.72 บาท เทียบกับทุนดำเนินงานเฉลี่ยจำนวน
4,411,292,199.47 บาท จะเป็นร้อยละ 2.63

6.7.2 ผลตอบแทนเงินทุน ในปี 2520 สหกรณ์การ-
เกษตรมีกำไรสุทธิจำนวน 49,853,661.77 บาท เมื่อเทียบกับทุนของตนเองเฉลี่ย
จำนวน 716,619,312.07 บาท จะเป็นร้อยละ 6.96 แสดงว่าความสามารถ
ในการบริหารเงินทุน สามารถใช้ทุนของตนเองจัดหากำไรสุทธิได้ร้อยละ 6.96
เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2521 และ 2522 แล้วจะเห็นว่า ความสามารถในการบริหาร
เงินทุนในการใช้ทุนของตนเองเพื่อจัดหากำไรสุทธิ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.20 ใน
ปี 2521 และเป็นร้อยละ 11.32 ในปี 2522 โดยในปี 2521 มีกำไรสุทธิจำนวน
94,626,034.94 บาท และทุนของตนเองเฉลี่ยจำนวน 845,024,219.21 บาท
และในปี 2522 มีกำไรสุทธิจำนวน 115,184,672.94 บาท และทุนของตนเอง
เฉลี่ยจำนวน 1,017,742,147.70 บาท

6.8 ความสามารถในการชำระหนี้ แยกเป็น

6.8.1 ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ในปี

2520 สหกรณ์การเกษตรมีทรัพย์สินหมุนเวียนจำนวน 2,917,476,497.44 บาท เทียบกับหนี้สินระยะสั้นจำนวน 2,375,013,272.20 บาท แสดงว่าความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของสหกรณ์เป็น 1.23 ต่อ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2521 และ 2522 แล้ว ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของสหกรณ์เป็น 1.23 ต่อ 1 ในปี 2521 และเพิ่มเป็น 1.25 ต่อ 1 ในปี 2522 โดยในปี 2521 มีทรัพย์สินหมุนเวียนจำนวน 3,668,682,125.66 บาท และหนี้สินหมุนเวียนจำนวน 2,989,305,876.19 บาท และในปี 2522 มีทรัพย์สินหมุนเวียน จำนวน 4,340,819,042.38 บาท และหนี้สินหมุนเวียนจำนวน 3,462,646,910.19 บาท

6.8.2 ความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาว

ในปี 2520 สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินทั้งสิ้น 2,452,004,957.06 บาท เทียบกับทุนของสหกรณ์เอง จำนวน 763,882,618.88 บาท จะมีความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาว เป็น 3.21 ต่อ 1 และเป็น 3.40 ต่อ 1 ในปี 2521 และ 3.28 ต่อ 1 ในปี 2522 โดยในปี 2521 มีหนี้สินทั้งสิ้น 3,144,686,936.24 บาท และทุนของสหกรณ์เอง 926,169,819.53 บาท ในปี 2522 มีหนี้สินทั้งสิ้น 3,642,413,167.30 บาท และทุนของสหกรณ์เอง 1,109,318,475.86 บาท